

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

3.1 ขอบเขตของการศึกษา

3.1.1 ประชากร ขอบเขตพื้นที่การศึกษา และตัวอย่าง

1) ประชากร

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ประชากร 25 กลุ่มบ้าน ใน 15 หมู่บ้าน ของตำบลแม่สลองนอก ตำบลแม่สลองในและตำบลป่าตึง ในอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 2,003ครัวเรือน 16,620 คน

2) ตัวอย่าง

ประกอบไปด้วยกลุ่มตัวอย่าง 4 ประเภท ได้แก่

2.1) เกษตรกรผู้ผลิต

2.2) พ่อค้าคนกลาง

2.3) ผู้บริโภค แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

(1) ผู้บริโภคในชุมชน

(2) ผู้บริโภคนอกชุมชน

2.4) ร้านค้า/ผู้ประกอบการ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

(1) ร้านค้าในชุมชน

(2) ร้านอาหาร/โรงแรมในชุมชน

(3) ร้านค้านอกชุมชน

(4) รถเร่

โดยคัดเลือกจากตัวอย่างที่มีความพร้อมในการให้ข้อมูล และสามารถสื่อสารได้อย่างเข้าใจ ทั้งนี้ตลาดในชุมชนได้คัดเลือกตลาดสันติคีรีเป็นตลาดเป้าหมายของการศึกษา เพราะเป็นตลาดในชุมชนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและเป็นตลาดหลักในการจับจ่ายใช้สอยของคนทั้งในและนอกชุมชน

3.1.2 ขอบเขตการศึกษาเชิงประเด็น

1) การศึกษาความต้องการสินค้าเกษตรของชุมชนในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง ประกอบด้วย

1.1) ความต้องการชนิดของสินค้าเกษตรในชุมชนแม่สลองอย่างน้อย 5 กลุ่ม ได้แก่ พืชผัก ไม้ผล กาแฟ ข้าว และ สัตว์ ในแต่ละช่วงเวลารายปี

1.2) ความต้องการของผู้ประกอบการในท้องถิ่น ได้แก่ หน่วยงาน ชุมชน นักท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร ฯลฯ

2) การวิเคราะห์พฤติกรรมความต้องการสินค้าเกษตรในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

3) การศึกษาการตลาดของสินค้าเกษตรที่ผลิตภายนอกชุมชนที่จำหน่ายหลักในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง ประกอบด้วย

3.1) การตลาดสินค้าเกษตรที่ผลิตภายนอกชุมชนที่เป็นคู่แข่งของสินค้าเกษตรในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

3.2) การตลาดสินค้าเกษตรนอกชุมชนที่สามารถผลิตร่วมกันกับเกษตรในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

4) การศึกษาศักยภาพการผลิตและการตลาดของสินค้าเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

5) การศึกษาโอกาสทางการตลาดของสินค้าเกษตรทั้งภายในและภายนอกชุมชนในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง ประกอบด้วย

5.1) ข้อมูลการตลาดสินค้าเกษตรทั้งภายในและภายนอกชุมชนของสินค้าเกษตรในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

5.2) ความต้องการของผู้ประกอบการ ช่องทางและคนกลางทางการตลาดทั้งภายในและภายนอกชุมชนในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

6) แนวทางในการสร้างโอกาสทางการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายของสินค้าเกษตร ในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

3.2 วิธีการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาโอกาสทางการตลาดทั้งภายในและภายนอกชุมชนของสินค้าเกษตรในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง มีแผนการดำเนินงาน ดังนี้

3.2.1 การศึกษาความต้องการสินค้าเกษตรของชุมชนในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

1) ตรวจเอกสารเพื่อกำหนดชนิดของสินค้าเกษตร 5 กลุ่มโดยการค้นหา และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชนิดของสินค้าเกษตร 5 กลุ่ม ในพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ พืชผัก ไม้ผลและไม้ยืนต้น กาแฟและเครื่องดื่ม ข้าวและพืชไร่ และสัตว์ในแต่ละช่วงเวลารายปี พร้อมกับตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์

2) ออกแบบการเก็บข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประเด็น (1) ความต้องการชนิดของสินค้าเกษตรในชุมชน (2) ความต้องการของผู้ประกอบการในท้องถิ่น (3) การตลาดสินค้าเกษตรที่ผลิตภายนอกชุมชนที่จำหน่ายในพื้นที่

3.2.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมความต้องการสินค้าเกษตรในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

การวิเคราะห์พฤติกรรมความต้องการสินค้าเกษตรในชุมชนโดยใช้แนวคิดของ Kotler (1997) 7 ด้าน กับพฤติกรรมความต้องการสินค้าเกษตรในชุมชน เพื่อให้ทราบถึง ความต้องการชนิดของสินค้าเกษตรในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลองอย่างน้อย 5 กลุ่ม กับความต้องการของผู้ประกอบการท้องถิ่น รวมถึงการตลาดของสินค้าเกษตรที่ผลิตภายนอกชุมชนที่จำหน่ายในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

3.2.3 การศึกษาการตลาดของสินค้าเกษตรที่ผลิตภายนอกชุมชนที่จำหน่ายหลักในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง โดยใช้แนวคิดส่วนผสมทางการตลาด เพื่อให้ทราบถึงชนิดและประเภทของสินค้า รวมถึงปัจจัยทางการตลาดของสินค้าเกษตรที่ผลิตภายนอกชุมชนที่สามารถนำมาจำหน่ายยังพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

3.2.4 การศึกษาศักยภาพการผลิตและการตลาดของสินค้าเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

วิเคราะห์ศักยภาพการผลิตและการตลาดของสินค้าเกษตรในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลองโดยใช้ SWOT Analysis

3.2.5 การศึกษาโอกาสทางการตลาดของสินค้าเกษตรทั้งภายในและภายนอกชุมชนในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

วิเคราะห์โอกาสทางการตลาดทั้งภายในและภายนอกชุมชนเพื่อให้ทราบข้อมูลการตลาดสินค้าเกษตรทั้งภายในและภายนอก รวมถึงความต้องการของผู้ประกอบการ ช่องทางและคนกลางทางการตลาด โดยวิธีการ Diamond's Model

3.2.6 แนวทางในการสร้างโอกาสทางการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายของสินค้าเกษตรในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง

วิเคราะห์แนวทางในการสร้างโอกาสทางการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายของสินค้าเกษตรโดยการรวบรวมข้อมูลและทำการเปรียบเทียบเงื่อนไขต่าง ๆ ที่อาศัยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ส่งผลต่อแนวทางในการสร้างโอกาสทางการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายของสินค้าเกษตร

3.3 สถานที่ดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตพื้นที่ศึกษาประกอบไปด้วยหมู่บ้านในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง อำเภอมะป๋าลหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 11 หมู่บ้าน ได้แก่

1) หมู่บ้านในเขตตำบลแม่สลองนอก อำเภอมะป๋าลหลวง จำนวน 10 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านสันติคีรี บ้านโลจังชล บ้านอาหะละ บ้านเลาสิบ บ้านป่าคาสุขใจ บ้านอาแบ บ้านป่าคาสามัคคี 1 บ้านป่าคาสามัคคี 2 บ้านพนาสวรรค์ และบ้านแม่เต๋อ (แม่จันหลวง) โดยประชากรในพื้นที่มีหลายชนเผ่า ได้แก่ ไทย จีน อาข่า ลีวะ ไทยใหญ่ ลาหู่ เมียนและลีซู

2) หมู่บ้านในเขตตำบลป่าตึง อำเภอมะป๋าล จำนวน 1 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหล่อย ประชากรเป็นชนเผ่าอาข่า

